

§ 16b miljøtilladelse på husdyrbruget på adressen Gl. Borrisvej 12, 6880 Tarm
26. august 2024

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

**NATURENS
RIGE**

Sagsbehandler
Dorthe Juul
Direkte telefon
9974 1517
E-post
dorthe.juul@rksk.dk

Dato
26. august 2024
Sagsnummer
23-025264

Ejer af husdyrbruget på
Gl. Borrisvej 12
6880 Tarm

Miljøtilladelse

gældende for husdyrbruget på adressen
Gl. Borrisvej 12, Tarm

Virksomhedens art:

Kvægbrug

Matrikel nr.:

5x Ørbæk By, Hoven

Betegnelse:

Husdyrbrug omfattet af § 16 b i husdyrbrugloven

Tilsynsmyndighed:

Ringkøbing-Skjern Kommune

Kvalitetssikret af:

PB

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	4
Oplysninger om husdyrbruget:	4
Meddelelse af miljøtilladelse	5
Baggrund og kort resumé	5
Biaktiviteter	6
Afgørelsen	6
Vilkår for miljøtilladelse	8
Generelt	8
Nye og renoverede stalde	8
Nye opbevaringsanlæg	8
Beholdere til flydende husdyrgødning	10
Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand	10
Beskyttelse i forhold til naboer	11
Tilsyn, kontrol og egenkontrol	12
Uheld og risici	12
Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi	12
Ophør	12
Formalia	13
Lovgrundlag	13
Høring og offentliggørelse	13
Klagevejledning	14
Udnyttelse og kontinuitet	15
Miljøvurderingen	16
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	16
Beskrivelse af husdyrbruget	16
Lokalisering	21
Forbudszoner	21
Afstandskrav	21
Beskyttelseslinjer	22
Samlet vurdering af lokalisering	23
Påvirkning af landskab	23
Større uforstyrrede landskaber	23
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab	25
Påvirkning af vilde planter og dyr	25

Ammoniak påvirkning af natur	25
Påvirkning af bilag IV-arter.....	29
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	31
Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand.....	32
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	37
Påvirkning af naboer	37
Lugt	37
Støj.....	40
Lys.....	40
Fluer og skadedyr.....	41
Støv.....	41
Transport.....	41
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener.....	43
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	44
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	44
Alternative løsninger	47
0-alternativ.....	47
Egenkontrol.....	47
Konklusion	47
Bilag 1: Bygningsoversigt.....	49
Bilag 2: Oversigtskort.....	50
Bilag 3: Adresser inden for konsekvensradius.....	51
Bilag 4: Natur.....	52
Bilag 5: Besigtigelse af mose – beregningspunkter 5 og 6.....	54

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget Gl. Borrisvej 12, Tarm
Bedriftens adresse	Gl. Borrisvej 12, Tarm
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Vestjysk Konsulent Rikke Ilsøe Mogensen Fastnet telefon: 9681 4223 E-mail: rim@vestjysk.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer	7600001600
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16b i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	242413 indsendt den 28. november 2023, version 2

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem	Miljøteknologi
Eksisterende staldafsnit/bygninger					
Bygning 1 Kostald Renoveres	511	504	Flexgruppe: Alle kvæg*	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	Ingen
Bygning 2 Goldko- og ungdyrstald Tidligere maskinhus nedrives delvist. Ny stald opføres i forlængelse af maskinhus	276	260	Flexgruppe: Alle kvæg**	Dybstrøelse	Ingen
Bygning 3 Ungdyrstald Eksisterende lade ændres til stald	430	280	Flexgruppe: Alle kvæg**	Dybstrøelse	Ingen
Andre nye bygninger					
Bygning 4 Kalveplads	200	100	Flexgruppe: Alle kvæg**	Dybstrøelse	Ingen

*

Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb

**

Alle kvæg; Dybstrøelse

Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse

Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse

Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder	Flydende	750	250	Ingen

Navn	Lagertype	Størrelse (m ²)	Gødningstype	Gødningsandel i m ²
Nyt opbevaringslager				
Møddingsplads	Fast	200	Kvæggylle og dybstrøelse	150

Meddelelse af miljøtilladelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 28. november 2023 en ansøgning om miljøtilladelse af husdyrbruget beliggende på adressen Gl. Borrisvej 12, Tarm.

Der er ikke tidligere meddelt miljøtilladelse til husdyrbruget på Gl. Borrisvej 12, Tarm i henhold til husdyrbrugloven § 16b.

Kort resumé

Ansøgningen om miljøtilladelse omfatter hele husdyrbruget med etablering af en kvægproduktion. Etableringen sker primært i eksisterende bygninger, samt i en forlængelse af eksisterende bygning og på ny kalve- og møddingsplads. Derudover søges der om tilladelse til etablering af ny ensilageplads, hvor der udsprinkles fra. Der ønskes størst mulig fleksibilitet på husdyrbruget og derfor anvendes flexgrupperne "Alle kvæg – Dybstrøelse" og "Alle kvæg – Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb".

Biaktiviteter

Ingen biaktiviteter.

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed miljøtilladelse til husdyrbruget på ejendommen matr.nr. 5x Ørbæk By, Hoven beliggende på adressen Gl. Borrisvej 12, Tarm. Afgørelsen meddeles i medfør af § 16b i Husdyrbrugloven og på de angivne vilkår.

Miljøtilladelsen gælder hele husdyrbruget og omfatter etablering af en kvægproduktion. Etableringen sker primært i eksisterende bygninger, samt i en forlængelse af eksisterende bygning og på ny kalve- og møddingsplads. Derudover søges der om tilladelse til etablering af ny ensilageplads. Der ønskes størst mulig fleksibilitet på husdyrbruget og derfor anvendes flexgrupperne "Alle kvæg – Dybstrøelse" og "Alle kvæg – Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb".

Miljøtilladelsen gælder hele husdyrbruget og omfatter følgende produktionsarealer i eksisterende stalde:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Bygning 1 Kostald Renoveres	511	504	Flexgruppe: Alle kvæg*	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb
Bygning 2 Goldko- og ungdyrstald Tidligere maskinhus nedrives delvist. Ny stald opføres i forlængelse af maskinhus	276	260	Flexgruppe: Alle kvæg**	Dybstrøelse
Bygning 3 Ungdyrstald Eksisterende lade ændres til stald	430	280	Flexgruppe: Alle kvæg**	Dybstrøelse
Bygning 4 Kalveplads/Møddingsplads	200	100	Flexgruppe: Alle kvæg**	Dybstrøelse

I henhold til § 9, stk. 3 i Husdyrbrugloven meddeles der i denne miljøtilladelse dispensation til et reduceret afstandskrav til 13 meter fra den nye kalve- og møddingsplads til naboskellet mod vest.

Afgørelse om miljøtilladelse sker på baggrund af ansøgning skema nr. 242413, indsendt den 28. november 2023, version 2.

Afgørelsen om miljøtilladelse af husdyrbruget Gl. Borrisvej 12, Tarm meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at miljøtilladelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Der gøres endvidere opmærksom på, at forinden etablering af regnvandsbassin, skal der søges om tilladelse dette.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoeportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for miljøtilladelse

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i denne miljøtilladelse. Miljøtilladelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af miljøtilladelsen.
- 2) Tilladelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis tilladelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse og kontinuitet i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne miljøtilladelse.

Nye og renoverede stalde

- 6) Bygning 1 – eksisterende kostald renoveres. Stalden indrettes som sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. Produktionsarealet udgør i alt 504 m².
- 7) Bygning 2 – tidligere maskinhus. I forlængelse af det resterende maskinhus opføres en ny stald på 36,5 x 13,8 meter. Stalden opføres som en halvtagsbygning med åbning mod syd. Stalden bliver en dybstrøelsesstald. Produktionsarealet: ca. 8 x 28,7 meter + 6 x 4,4 meter i alt 260 m².
- 8) Bygning 3 – eksisterende lade ændres til stald og foderopbevaring. Stalden indrettes med dybstrøelsesbokse. Produktionsarealet bliver 10 x 26 meter i alt 260 m².
- 9) Der etableres en kalve- og møddingsplads. Der må opsættes kalvehytter på pladsen. Produktionsarealet er i alt 100 m².
- 10) Den eksisterende slørende beplantning omkring ejendommen skal bevares og beplantningen skal vedligeholdes.
- 11) Det eksisterende læhegn vest for ejendommen forlænges med ca. 20 – 25 meter, således at den nye kalve- og møddingsplads bliver skjult. Det bliver et 3-rækket læhegn bestående af hjemmehørende arter.

Nye opbevaringsanlæg

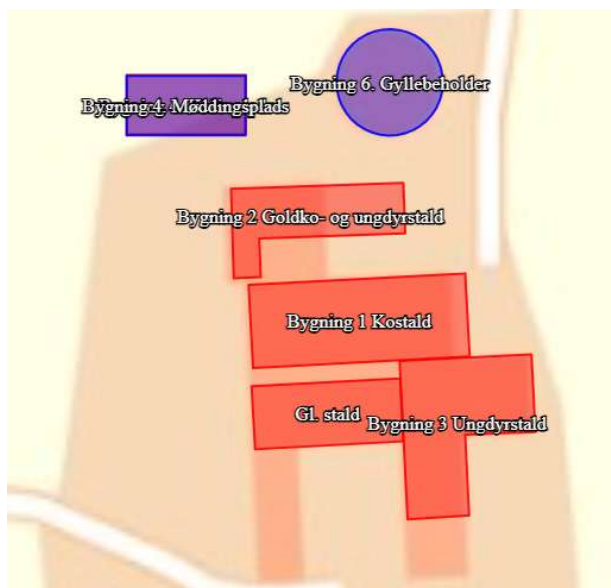
- 12) Der må opføres en ny beton plads på 10 x 20 meter. Pladsen opføres vest for gyllebeholderen. På pladsen må der opsættes kalvehytter, som i sommerperioden flyttes på græsmarker efter behov.

Plansilo og udsprinkling

- 13) Der må etableres en plansilo på 12 x 45 meter nordøst for anlægget. Plansiloen opføres uden sider og med 2 meter randzone hele vejen rundt samt med afløb til fortank, hvorfra det udsprinkles på arealet øst for plansiloen. Plansiloen skal etableres jf. Landbrugets Byggeblade. Fortanken etableres på omkring 20 – 30 m³.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

- 14) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor. Gl. stald er på kortet markeret med rødt, men der må ikke være dyr i stalden. I bygning 3 må den østlige del af bygningen ikke anvendes til dyrehold, men alene til foderopbevaring.

- 15) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Bygning 1 Kostald Renoveres	511	504	Flexgruppe: Alle kvæg	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb
Bygning 2 Goldko- og ungdyrstald Tidligere maskinhus nedrives delvist. Ny stald opføres i forlængelse af maskinhus	276	260	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Bygning 3 Ungdyrstald Eksisterende lade ændres til stald	430	280	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse

Bygning 4 Kalveplads	200	100	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
-------------------------	-----	-----	--------------------------	-------------

Beholdere til flydende husdyrgødning

- 16) Gyllebeholdere fra 1987 på 750 m³ er omfattet af krav om fast overdækning form af teltoverdækning, hvis gylletypen ændres fra kvæggylle til gødning fra svin, kødædende pelsdyr eller biogasgylle med indhold af gylle fra svin eller kødædende pelsdyr.

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand

- 17) Der skal til beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand træffes foranstaltninger som anført i tabellen nedenfor.

Vask af maskiner	Vask af landbrugsmaskiner og redskaber skal ske på fast vaskeplads med bortledning af vaskevandet til opsamlingsbeholder. Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske på udbringingsarealerne.
Rengøring af arealer	Affald, foderrester, gødningsspild mv. skal fjernes fra befæstede arealer, som har afledning af overfladevand til nedsivning eller recipient.
Vedligeholdelse af anlæg	Afløb, beholdere, pumper og andet, som anvendes til afledning af spildevand, restvand og saftafløb, skal altid være i driftsklar stand. Ændret håndtering af spildevand, restvand og saftafløb skal anmeldes til kommunen.
Håndtering af gylle	Håndtering af gylle skal foregå under opsyn og eventuelt spild skal straks opsamles. Påfyldning af gyllevogne skal ske med vognmonteret pumpe, der har returløb til tanken eller på fast plads med afløb til opsamlingsbeholder.
Kompost- og ensilageopbevaring	Ved etablering af kompost og ensilage i markstakke skal tidspunkt og placering noteres på et kortbilag i driftsjournalen.
Oplag af olie og medicin	Eventuelt spild af olie skal straks opsamles af velegnet absorptionsmateriale – eks. kattegrus. Spildolie skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening. Medicin skal opbevares forsvarligt og utilgængeligt for uvedkommende.
Affald	Affald skal opbevares og bortskaffes, efter kommunens til en hver tid gældende affaldsregulativ.

Beskyttelse i forhold til naboer

- 18) Der skal til beskyttelse imod væsentlige nabogener træffes foranstaltninger, som anført i tabellen nedenfor.

Fluer og skadedyr	Der skal på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse - som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). På forlangende skal indgås kontrakt med autoriseret rottebekæmpelsesfirma.			
Lugt	Der skal til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, herunder renholdelse og tørhed på den faste del af staldgulvet, renholdelse for at hindre støv- og smudsbelægninger i stalden samt renholdelse af fodringssystem m.v.			
Støj	Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige nedenstående værdier, målt ved nabobeboelser, eller deres opholdsarealer.			
	Dag	Tidsrum	db(A)	Midlingstid
	Mandag - fredag	07.00 – 18.00	55	8 timer
	Mandag - fredag	18.00 – 22.00	45	1 time
	Lørdag	07.00 – 14.00	55	7 timer
	Lørdag	14.00 – 18.00	45	4 timer
	Lørdag	18.00 – 22.00	45	1 time
	Søn- og helligdag	07.00 – 22.00	45	1 time
	Alle dage	22.00 – 07.00	40	½ time
Kontrol og målinger for støj	Husdyrbruget skal for egen regning dokumentere, at støjvilkår overholdes, hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet. Kravet om dokumentation af støjforholdene kan højst fremsættes en gang årligt medmindre den seneste kontrol viser, at vilkårene ikke er overholdte. Måle- og beregningspunkter fastsættes efter nærmere aftale med tilsynsmyndigheden. Hvis de fastsatte støjgrænser overskrides, skal der sammen med rapport om målinger/ beregninger fremsendes forslag til støjreduktion ned til de fastsatte grænseværdier og med tidsplan for gennemførelse. Ved målinger/beregninger for støj, udarbejdelse af afrapportering og gennemførelse af eventuelle tiltag for støjreduktion, skal udgifterne hertil alene afholdes af virksomheden.			
Lys	Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for de omkringboende. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til væsentlige lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.			
Støv	Driften må ikke medføre støvgener uden for ejendommens eget areal, som af tilsynsmyndigheden skønnes at være væsentlige.			

	Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med melcykloner, eller anden støvbegrænsende foranstaltninger.
Døde dyr	Døde dyr skal bortskaffes til godkendt destruktionsvirksomhed. Animalsk affald, herunder selvdøde dyr skal opbevares og afhændes i overensstemmelse med den til enhver tid gældende bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr.

Tilsyn, kontrol og egenkontrol

- 19) Dokumentation i form af logbog, kvitteringer og opbevaringsaftaler opbevares i mindst 3 år og forevises tilsynsmyndighed efter anmodning.

Uheld og risici

- 20) Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til at anmelde dette til tilsynsmyndigheden, Ringkøbing-Skjern Kommune den først kommende hverdag. Er der behov for øjeblikkelig indsats ringes 112.
- 21) Senest 14 dage efter driftsuheld skal driftsansvarlig fremsende en skriftlig orientering, der beskriver uheldets omfang og indsatsen mod miljømæssige skader, samt beskriver forebyggende foranstaltninger, der begrænser risiko for nye uheld.
- 22) Ejendommens beredskabsplan/driftsforskrift skal til en hver tid være ajourført.

Bedst tilgængelige teknik / Renere teknologi

- 23) På husdyrbruget skal der være fokus på energioptimering evt. ved et energitjek.

Ophør

- 24) Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende tilstand. Bl.a. skal stoffer, der kan forurene jord, grundvand og overfladevand, samt affald bortskaffes, efter gældende regler.

Note:

Efter landzonebestemmelserne jf. planlovens §§ 37 og 38 kan overflødige driftsbygninger tages i brug til en række formål, uden egentlig kommunal godkendelse, altså alene efter anmeldelse.

Formalia

Lovgrundlag

Miljøtilladelsen er givet på baggrund af husdyrbrugloven, hvor krav efter VVM-direktivet og habitatdirektivet, samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Miljøtilladelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for miljøtilladelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2021-2033
- Husdyrbrugloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 443 af 26. april 2023
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 1025 af 30. juni 2023 (gødningsanvendelsesbekendtgørelse)
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 1392 af 4. oktober 2022
- (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 2091 af 12. november 2021
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2512 af 10. december 2021 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1257 af 27. november 2019 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til miljøtilladelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 22. juli 2024 til 5. august 2024.

Naboer: Ejere og beboere af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 216 meter

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at ændringen på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikel, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om miljøtilladelsen vil blive offentliggjort den 26. august 2024 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over miljøtilladelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af miljøtilladelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 23. september 2024.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevarerklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenævnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse og kontinuitet

En miljøtilladelse efter § 16b i husdyrbrugloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at miljøtilladelsen er meddelt. Miljøtilladelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en tilladelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet miljøtilladelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Dorthe Juul
Miljøsagsbehandler
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til miljøtilladelse er sendt til:

Ansøger: Ejer af husdyrbruget Gl. Borrisvej 12, Tarm

Vestjysk, konsulent Rikke Ilsøe Mogensen, e-mail: rim@vestjysk.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 216 meter

Matrikulære naboer til matrikel nr. 5x Ørbæk By, Hoven

Kopi af miljøtilladelse er sendt til:

- Vestjysk, konsulent Trine Riis Jeppsen, e-mail: trj@vestjysk.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling, e-mail: post@arkvest.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, e-mail: husdyr@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, e-mail: stps@stps.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomiteé for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: Ringkoebing-skjern@friluftsraadet.dk og lokalraad@friluftsraadet.dk
- Foreningen Greenpeace Danmark: info.dk@greenpeace.org

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om miljøtilladelse efter § 16 b i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

1) landskabelige værdier,

2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,

3) jord, grundvand og overfladevand, og

4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter en gennemgribende renovering af bygning 1, Kostald. Fremadrettet bliver det en sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. Produktionsarealet bliver på 504 m². Tidligere maskinhus (bygning 2) nedrives delvist og i stedet for opføres en ny stald til goldkøer og kvier med dybstrøelse. Produktionsarealet bliver på 257 m². Bygning 3 er en eksisterende lade som ændres til kviestald og foderopbevaring. Produktionsarealet bliver på 260 m². Der etableres ligeledes en ny beton plads på 10 x 20 meter. Beton pladsen anvendes både som kalve- og møddingsplads (bygning 4). Produktionsarealet bliver på 100 m². Derudover etableres en ny plansilo på 12 x 45 meter.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye bygninger samt renoveringer er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

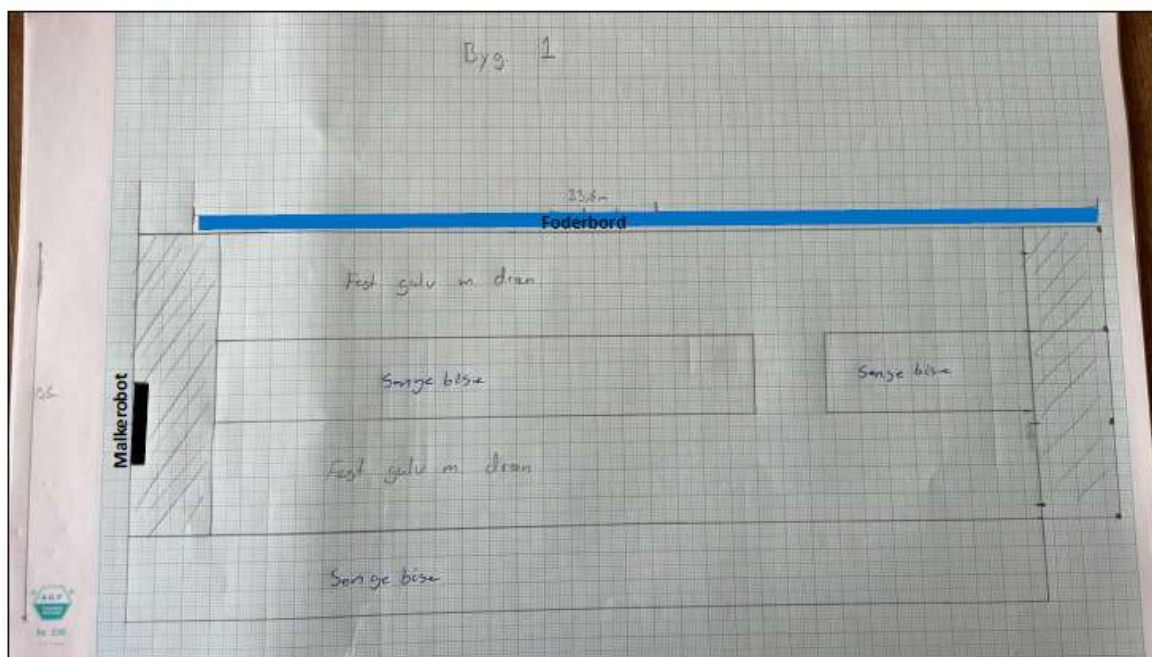
Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Bygning 2 Goldko- og ungdyrstald	276	Naturlig ventilation	3 m	(#650225) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	260
Bygning 1 Kostald	511	Naturlig ventilation	3 m	(#650226) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0	504
Bygning 4. Kalveplads	200	Naturlig ventilation	3 m	(#650334) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	100
Bygning 3 Ungdyrstald	430	Naturlig ventilation	3 m	(#651956) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	280

Beskrivelse af det ansøgte/ændringen:

- Bygning 1.** Kostald. Tidligere kostald gennemgribende renoveres. Fremadrettet bliver det en sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. I begge ender af stalden bliver der en gyllekanal der opsamler gødningen fra det faste gulv. Gyllekanalen mod øst anvendes desuden som fortank. I den vestlige ende af stalden opsættes en malkerobot. Mod nord skal der være et udendørs foderbord (se blå streg på figur 1). Stalden er med naturlig ventilation.

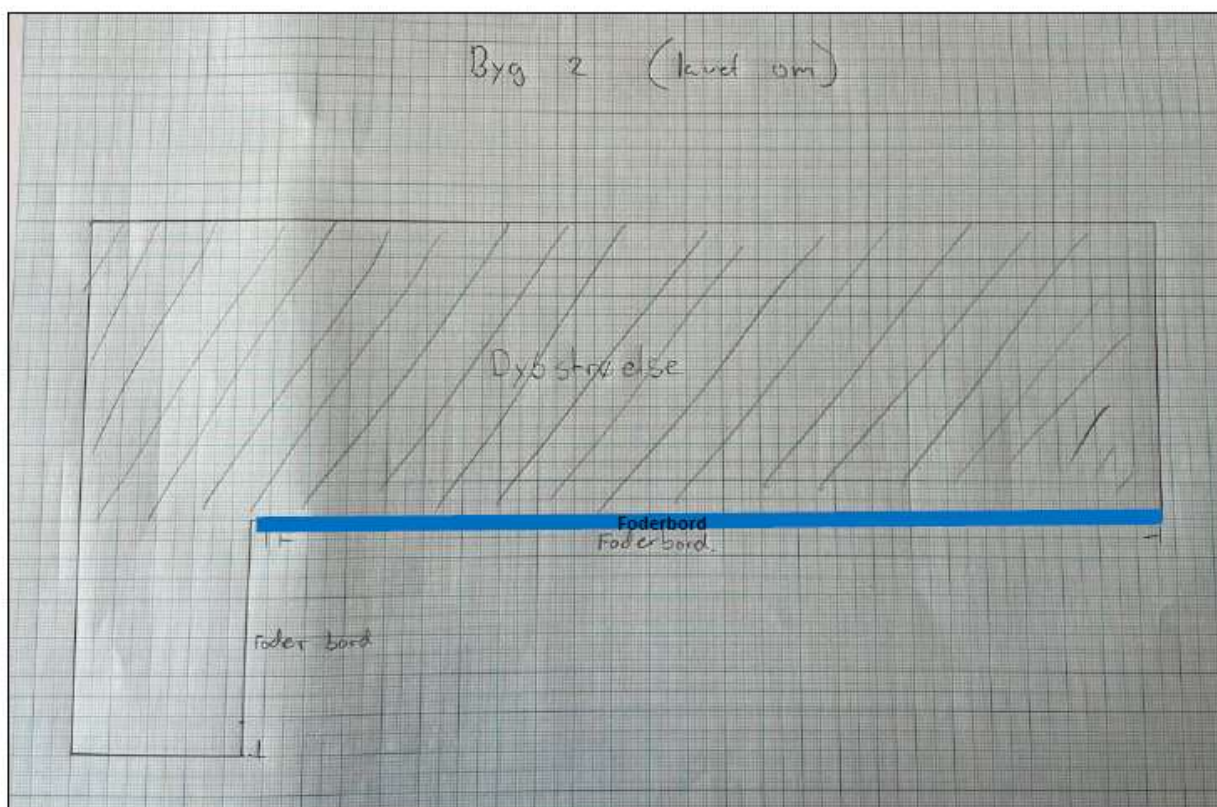
Produktionsareal: $36,5 \text{ m} \times 13,8 \text{ m} = 504 \text{ m}^2$. Der er anvendt en fleksgruppe: Alle Kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb.

Figur 1. Indretning - bygning 1

- Bygning 2.** Goldko- og kviestald. Tidligere maskinhus nedrives delvist, dvs. at ca. 4,5 - 5 m bliver stående fra den vestlige ende. Det resterende fjernes, og i stedet opføres en ny stald ca. $36,5 \times 13,8 \text{ m}$. Stalden bliver opført som en halvtagsbygning med åbning mod syd. Fremadrettet bliver det en dybstrøelsesstald. Stalden er med naturlig ventilation.

Produktionsareal: $8 \text{ m} \times 28,7 \text{ m} + 6 \text{ m} \times 4,4 \text{ m} = 257 \text{ m}^2$. Der er anvendt en fleksgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse.

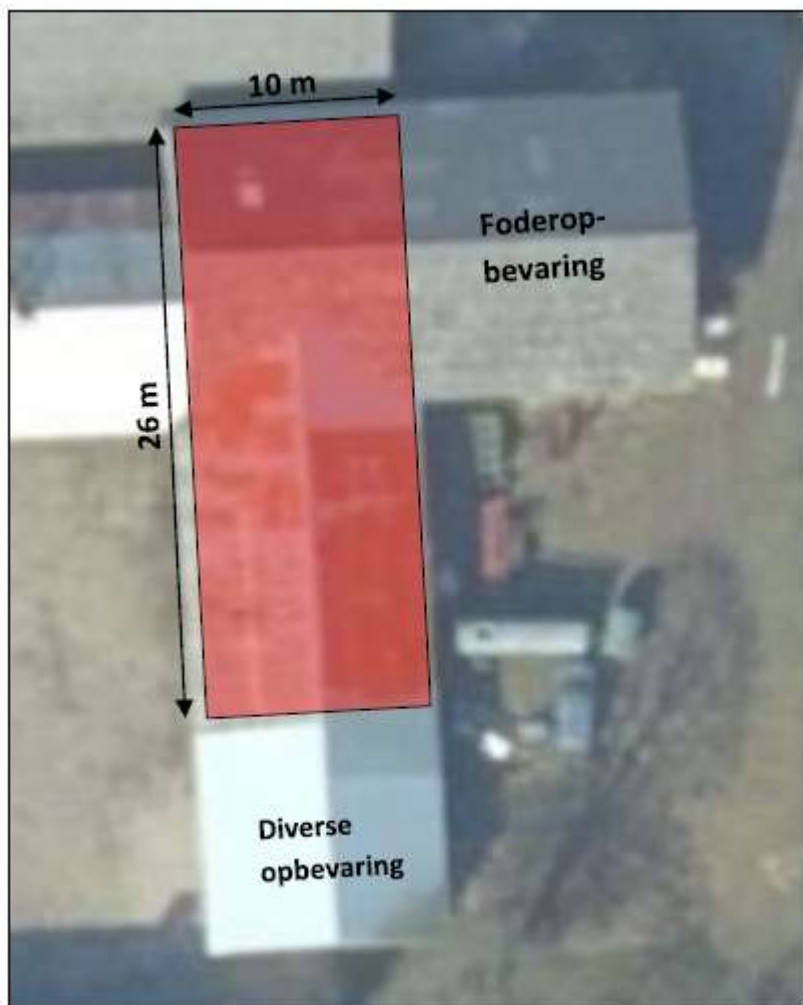

Figur 2. Indretning - bygning 2

Bygning 3. Kviestald. Eksisterende lade ændres stald og foderopbevaring. Stalden indrettes med dybstrøelsesbokse primært til kvier. Indretningen er ikke helt på plads der er derfor angivet et bruttoareal i den del af bygningen der skal være stald (se figur 3). Stalden er med naturlig ventilation.

Produktionsareal $10 \text{ m} \times 26 \text{ m} = 260 \text{ m}^2$. Der er anvendt en fleksgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse.

I den østlige ende af bygningen opbevares bla. foder og andre hjælpestoffer.

Figur 3. Indretning - bygning 3

Bygning 4. Kalve- og møddingsplads. Der etableres en ny betonplads på 10 m x 20 m vest for gyllebeholderen. På pladsen opsættes kalvehytter, som i sommerperioden kan flyttes ud i græsmarken efter behov. Derudover er pladsen angivet som møddingsplads, således at den også kan anvendes til opbevaring af gødning på 150 m². Opføres jf. Landbrugets Byggeblade 103.06-06.

Produktionsareal: 100 m². Der er anvendt en fleksgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse.

Bygning 5. Plansilo på 12 m x 45 m. Opføres uden sider, 2 m randzone hele vejen rundt og etableres med afløb til opsamlingsbeholder, hvor fra det udsprines på markerne. Plansiloen opføres jf. Landbrugets Byggeblad 103.09-02 "Opførelse af ensilageplads", og "udsprinklingsanlægget udføres jf. Landbrugets Byggeblad 103.09-05 "Udsprinkling af overfladevand fra ensilagesilo og -plads".

Bygning 6. Eksisterende gyllebeholder på 750 m³ fra 1987.

Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal.

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift					
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²
Nudrift - Ingen data					

Beskrivelse af nudriften og tidligere godkendelser:

På ejendommen har der tidligere været en ammekvægsbesætning jf. anmeldelsen fra 2013. Der har ikke været dyr på ejendommen de sidste 5 år.

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009					
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²
Gl. stald	265	Blandet ventilation	3 m	(#650227) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 200

Beskrivelse af 8-årsdrift:

8-årsdriften var en stald med ammekøer og slagtekalve over 6 måneder. Stalden var indrettet som sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal).

Gødningsoptbevaringsanlæg

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Bygning 6. Gyllebeholder	Flydende				250
Bygning 4. Møddingsplads	Fast				200
Nudrift					
Bygning 6. Gyllebeholder	Flydende				250
Bygning 4. Møddingsplads	Fast				200
8 års drift					
Bygning 6. Gyllebeholder	Flydende				250
Bygning 4. Møddingsplads	Fast				200
Gødningsandele					
Lagernavn	Gødningstype	Øvrige oplysninger			Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Bygning 4. Møddingsplads	Kvæg, heste, får og geder				150
Nudrift - Ingen data					
8 års drift - Ingen data					

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Opbevaringsanlæg	Opførsels år	Kapacitet (m³)	Overfladeareal (m²)	Teknologi
Gylletank 1	1987	750	250	Flydelag
Gyllekanaler		80		
I alt		830		

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra stalden pumpes via fortanken/gyllekanal til gyllebeholder, eller afhentes til biogasanlæg en til to gange pr. mdr. I fortanken er der en elpumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderen tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

Med denne godkendelse følger der en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at lave en kapacitetsberegning. Der vil dog til en hver tid, være en opbevaringskapacitet til minimum 9 måneder for den flydende husdyrgødning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 11 stk. 2. Det forventes at der i fremtiden laves aftaler om afsætning af gyllen til anden aftager enten direkte fra ejendommen eller via biogasanlæg. Disse aftaler laves først når behovet for afsætning opstår.

Dybstrøelse fra småkalve, hvor der udmuges ofte kommer på møddingsplads. Dybstrøelse der er komposteret, kommer i markstak eller leveres løbende til biogasanlæg.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By – og sommerhuszoner	50 meter	> 50 meter
Lokalplanområder	50 meter	> 50 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	> 50 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	> 10 meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen. Til orientering: Dette indebærer bl.a., at bestående anlæg kan repareres og i et vist

omfang renoveres uden de opfattes som nye. Egentlige tilbygninger eller udvidelser vil dog være omfattet af forbudsbestemmelsen, herunder f.eks. ombygning fra ko- til svinestald.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	> 25 meter
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	> 50 meter
Vandløb, dræn og søer ^{*1}	15	> 15 meter
Offentlig vej, privat fællesvej	15	> 15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	> 25 meter
Beboelse på samme ejendom ^{*2}	15	> 15 meter
Naboskel	30	13 meter

^{*1} Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

^{*2} Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt. Dog med undtagelse af § 8, stk. 7 afstand til naboskel på 30 meter.

Den valgte placering af den nye kalve- og møddingsplads betyder, at afstandskravet til naboskellet mod vest på 30 meter ikke kan opretholdes. Fra den nye kalve- og møddingsplads og til naboskellet mod vest vil være 13 meter.

Placeringen af kalve- og møddingspladsen er sket af hensyn til ammoniakbelastningen til nærliggende mose mod øst.

Det fremgår af klagenævnsafgørelser, at der ikke uden videre kan dispenseres fra afstandskravene, blot fordi en bygning eller et opbevaringsanlæg kommer til at ligge lidt mindre hensigtsmæssigt for driften. Driftsmæssige hensyn kan dog tillægges større betydning, hvor der er tale om dispensation fra afstand til naboskel mod åbne marker i landzone.

Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, at i denne sag kan hensynet til den nærliggende mose samt de driftsmæssige hensyn tillægges en ret stor betydning, således at der kan dispenseres til, at kalve- og møddingspladsen må placeres 13 meter fra naboskel. I kommunens vurdering er der lagt vægt på, at matrikel 5a Ørbæk By, Hoven er et markareal.

På den baggrund er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener ved at reducere afstandskravet til naboskellet mod vest fra 30 meter til 13 meter.

I henhold til § 9, stk. 3 i Husdyrbrugloven meddeles der derfor i denne miljøtilladelse dispensation til et reduceret afstandskrav til 13 meter fra den nye kalve- og møddingsplads til naboskellet mod vest.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt dog med undtagelse af afstandskravet til naboskel, som der meddelelse dispensation til, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		X	Skove		X
Strand		X	Fortidsminder		X
Søer		X	Kirker		X
Vandløb		X			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Større uforstyrrede landskaber

Husdyrbruget ligger inden for et større uforstyrret landskab. Målsætningen for et større uforstyrret landskab er at landskabet så vidt muligt skal friholdes for nye større tekniske anlæg, som veje, master, større virksomheder, byudvikling mv., der kan have en stor syns- og støjmæssig indvirkning på omgivelserne. Landbrugsbyggeri vurderes som udgangspunkt ikke at være et større teknisk anlæg.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger i landskabstypen Skjern Enge Landbrugsslette.

Landskabet har kapacitet til indpasning af landbrugsbyggeri i lille til middelstor skala.

Landbrugsbyggeri kan afskærmes af beplantning, hvor det vurderes at kunne indpasses i det omkringliggende landskabs bevoksningsstruktur. I terrænlavninger, hvor beplantning er fraværende, bør afskærmning med beplantning undgås.

Det er væsentligt, at der tages hensyn til den samlede bygningsmasses visuelle udtryk, og at nyt byggeri tilpasses det eksisterende, så byggeriet fremstår ensartet og harmonisk i landskabsbilledet.

Der bør ikke etableres markant byggeri i landskabet tilknyttet Skjern Ådal, da dette kan sløre udsigterne og ændre den ellers åbne karakter friholdt for markant landbrugsbyggeri.

I terrænlavninger nær øvrige ådale bør landbrugsbyggeri indpasses i lille skala.

Bygningsbeskrivelse

På ejendommen sker følgende ændringer og etableringer.

Bygning 1:

En gennemgribende renovering af eksisterende kostald. Fremadrettet bliver det en sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajleafløb. Mod nord skal der være et udendørs foderbord.

Bygning 2:

Tidligere maskinhus nedrives delvist og i stedet for opføres en ny stald til goldkøer og kvier med dybstrøelse. Det vil sige, at ca. 5 meter bliver stående fra den vestlige ende. Det resterende fjernes og i

stedet opføres en ny stald på 36,5 x 13,8 meter. Stalden bliver opført som en halvtagsbygning med åbning mod syd.

Bygning 3:

Eksisterende lade ændres til stald og foderopbevaring. I den østlige ende af bygningen opbevares blandt andet foder og andre hjælpestoffer.

Bygning 4:

Der etableres en ny beton plads på 10 x 20 meter vest for gyllebeholderen. På pladsen opsættes kalvehytter, som i sommerperioden kan flyttes ud i græsmarker. Derudover er pladsen angivet som møddingsplads, således at den også kan anvendes til opbevaring af gødning på 150 m².

Bygning 5:

Der etableres en ny plansilo på 12 x 45 meter. Plansiloen opføres uden sider. Plansiloen etableres med 2 meter randzone hele vejen rundt og etableres med afløb til opsamlingsbeholde, hvorfra det udspinkles på markerne.

Bygning 6:

Derudover er der en eksisterende gyllebeholder på 750 m³ fra 1987.

Ændringerne sker i eksisterende bygninger og nyopførelser sker i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse. Derfor vil hele ejendommen fremstå som en samlet enhed efter udvidelsen.

Der skabes sammenhæng mellem nye og gamle bygninger ved at arbejde med en gennemgående farveholdning og materialevalg. De nye tilbygninger vil der blive opført i lignende materialer og farvevalg som de eksisterende bygninger.

Beplantning

Der er omkring husdyrbruget eksisterende beplantning både mod syd, øst og vest. Nord for husdyrbruget er der ingen beplantning. Øst for gyllebeholderen etableres en ny plansilo og vest for gyllebeholderen etableres en ny møddingsplads/kalveplads. Det eksisterende læhegn vest for ejendommen forlænges med ca. 20 – 25 meter, således at den nye kalve- og møddingsplads bliver skjult. Det bliver et 3-rækket læhegn bestående af hjemmehørende arter.

Landskabet er et landbrugslandskab, hvor spredte læhegn, punktbeplantninger og mindre skovbevoksninger adskiller marker og den spredte bebyggelse i området ligger i forbindelse med eksisterende beplantning.

Beplantning udgør et betydningsfuldt element ved at relatere et bygningsanlæg til landskabet og visuelt binde det til jordoverfladen og skabe et harmonisk anlæg.

Især beplantningen op til og omkring bygningerne har betydning for helhedsbilledet i forhold til omgivelser og landskabet. Sammen med stillingtagen til materialer og farver er beplantning vigtigt for staldanlægs miljø ude og inde samt for den visuelle opfattelse af byggeriet i sig selv og i tilknytning til dets omgivelser.

Af hensyn til landskabets nuværende udseende og beplantningsstrukturer omkring husdyrbrugets anlæg bør beplantningen omkring anlægget vedligeholdes og bibeholdes.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følger af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

I kraft af den store afstand (mere end 3 km) til kategori 1 naturområder er det vurderet, at udvidelsen samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 2,6 km sydvest for de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er et hedeområde på ca. 12 ha.

Ca. 2,7 km sydøst for de nærmeste anlæg på husdyrbruget ligger et Kategori 2 naturområde, som er et hedeområde på ca. 15 ha.

Ca. 3 km vest for de nærmeste anlæg på husdyrbruget ligger et Kategori 2 naturområde, som er et hedeområde på ca. 57 ha.

Tålegrænsen for hederne vurderes til at være mellem 10-20 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) i gennemsnit for årene 2019-2021, beregnet til 13,9 kg N/ha/år i områderne omkring hedeområderne beliggende helholdsvis sydvest og vest. Beregningen til hedeområdet som er beliggende sydøst for husdyrbruget viser 15,2 kg N/ha/år.

Det betyder, at den øverste tålegrænse ikke er overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til områderne viser, at totaldepositionen til områderne fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,0 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret moser, enge, søer, overdrev og potentielt ammoniak følsomme skove. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning Kg N/ha (ansøgt i forhold til)	
			Nudrift	8-årsdrift
Mose (5)	94 meter	Øst	5,5	4,7

Mose (6)	97 meter	Øst	5,2	4,3
Mose (7)	391 meter	Sydvest	0,1	0,1
Mose (8)	355 meter	Syd	0,1	0,1
Mose (9)	379 meter	Syd	0,1	0,1
Mose (10) Potentiel ammoniaksfølsom skov	448 meter	Sydpst	0,1	0,1
Mose (11)	673 meter	Nordvest	0,1	0,0
Eng (12)	214 meter	Øst	0,8	0,6
Sø Øst (§3)	88 meter	Øst	3,3	2,8
Sø Nord (§3)	227 meter	Nord	0,3	0,2

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3 natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3 naturområderne, mose 7, mose 8, mose 9, mose 10, mose 11 og eng 12, ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Merbelastningen til Kategori 3 naturområderne mose 5 og mose 6 ligger over 1,0 kg N/ha/år. Derfor skal kommunen lave en beregning af den samlede påvirkning af mosen. Dette beregnes som summen af totaldepositionen (inklusiv merdepositionen) og baggrundsbelastningen. Totaldepositionen beregnet i punkterne mose 5 og mose 6 er henholdsvis 6,2 kg N/ha/år og 5,5 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen lå i gennemsnit for årene 2019-2021 på 13,2 kg N/ha/år. Den samlede påvirkning i punkterne mose 5 og mose 6 vil derfor være 19,4 kg N/ha/år og 18,7 kg N/ha/år.

Der har været besigtigelse af mosen i juni 2021, hvor moseområdet var helt tilgroet og med meget få arter – se bilag 5. Det er derfor kommunens vurdering, at moseområdet ikke er særligt ammoniakfølsomt. Tålegrænsen for moseområderne er vurderet til at være 25 kg N /ha/år. Da den samlede påvirkning af mosen ligger under den vurderede tålegrænse for moseområdet, er det vurderet, at moseområdet kan tåle den beregnede merbelastning og der vil ikke blive sat vilkår om en reduceret merdeposition.

Ammoniaksfølsomme skove

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturlig lysåbent tilgroet areal inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Ammoniaksfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til skoven på 0,1 kg N /ha/år.

Idet merbelastningen ligger under 1 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af skovens tilstand.

Øvrig natur omkring anlægget

Inden for 300 meter fra staldanlægget forekommer derudover vandhuller og enge, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

Ferske enge er beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Ferske enge omfatter naturenge og kulturenge. Det betyder, at en aktivitet, som vil medføre en tilstandsændring af en §3-beskyttet eng, som udgangspunkt ikke kan tillades uden dispensation. Enge kan være mere eller mindre påvirket af gødning fra græssende dyr og eventuelt tilførsel af gødningsprodukter, samt påvirkning fra nærliggende marker i omdrift.

Det medfører, at mange enge er næringsberigede og kun få enge er moderat næringsfattige. Tålegrænsen for enge varierer på baggrund af disse forhold, men generelt kan der anvendes en vejledende tålegrænse på 20 kg N/ha/år.

Der er beregnet en merbelastning med ammoniak på 0,8 kg N/ha/år til engen, som er beliggende tættest på husdyrbruget. Idet merbelastningen ligger under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

Søer og vandhuller over 100 m² er omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 om forbud mod tilstandsændringer. Søer og vandhuller påvirkes af tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende markområder i omdrift. Udgravning og oprensning af søer og vandhuller er som udgangspunkt ikke tilladt uden en dispensation. Det samme gælder aktiviteter, som vil ændre vandhullets vandstand.

De fleste vandhuller beliggende i agerlandet er næringspåvirkede i større eller mindre grad gennem diffus tilførsel af næringsstoffer fra nærliggende marker i omdrift. Det betyder, at de fleste vandhuller er eutrofe, bortset fra enkelte vandhuller, som ligger sammen med heder eller i skovområder, hvor de ikke påvirkes med næringsstoffer.

Idet vandhullerne ligger omgivet af marker i omdrift, er det kommunens vurdering, at vandhullerne er næringspåvirket. Ammoniakpåvirkningen fra luften vil være af uvæsentlig betydning for vandhullerne, idet bidraget fra markerne er væsentligt større end det der afsættes fra luften.

Til vandhullet mod øst er der beregnet en merbelastning med ammoniak på 3,3 kg N/ha/år til vandhullet. Ved besigtigelse fremstod søen meget næringsbelastet og ikke særlig kvælstoffølsom.

Til vandhullet mod nord er der beregnet en merbelastning med ammoniak på 0,3 kg N/ha/år. Idet merbelastningen ligger under 1,0 kg N/ha/år, vurderer kommunen, at merbelastningen er så minimal, at den ikke vil medføre biologiske ændringer af naturtypens tilstand.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arterne lever ofte i områder, som i forvejen er beskyttet - f.eks. områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Men i mange tilfælde kan arternes levesteder dog også ligge i eller umiddelbart op til dyrkede marker.

På arealer, der er yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er det lodsejerens eller brugerens ansvar at disse ikke beskadiges eller ødelægges. Det gælder også for aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse, f.eks. almindelig landbrugsdrift.

Yngleområder indeholder områder, som er nødvendige for:

- Parring og kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af unger

Eksempler på yngleområder er padders ynglevandhuller og odderens hule.

Yngleområder dækker også nærliggende arealer, som afkommet er afhængigt af.

Rasteområder er områder, hvor dyrene hviler og som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, hvor dyrene:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale)
- Opholder sig i skjul i større flokke
- Opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner, som for eksempel solbadning

(for vekselvarmende dyr).

Rasteområder kan være træer, som flagermus benytter til vinterhi eller de sol vendte skrænter og diger, som markfirbenet bruger til solbadning.

Følgende arter er registreret i Ringkøbing-Skjern Kommune og de kan derfor forekomme på egnede lokaliteter:

Markfirben – Lever ofte i beskyttede sten- eller jorddiger og holder til på solrige skrån timer. Ofte på steder med bar, løs og sandet jord, eksempelvis heder, klitter, overdrev og råstofgrave. Markfirbenet benytter linjeformede terrænelementer som vejrabatter, skovbryn, levende hegn og stengærder som spredningskorridor.

Spidssnudet frø – Yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Arten er afhængig af, at der nær yngleområdet findes gode levesteder på land, eksempelvis enge og moser. Et yngle- eller rasteområde for padder skal betragtes som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer. Arternes overlevelse og udbredelse sikres ved, at der kan vandles fra et vandhul til et andet.

Grøn kølle guldsmed – Forekommer udelukkende i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å. Den holder til på solåbne strækninger med hurtigstrømmende, rent og iltrigt vand.

Grøn mosaik guldsmed – Yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo. Yngleområderne ligger ofte i skov og er solbeskinnede. Arten benytter også småsøer i det åbne land. Yngle vandene må hverken være for næringsfattige eller for næringsrige. Rasteområderne er skovlysninger og skovbryn.

Stor kærguldsmed – Arten yngler i mindre, næringsfattige, brunvandede søer ofte omgivet af hængesæk / højmoser. Den foretrækker beskyttet beliggende lokaliteter med både sol og læ. Dog ses den også i fritliggende vandhuller, men ikke hvor der er skygge. Rasteområderne er steder med både sol og læ, som oftest skovbryn eller lysåbne skovveje.

Flagermus, herunder oftest sydflagermus og vandflagermus, men det kan også være andre arter – Yngle- og rasteområder for flagermus er gamle hule træer, bygninger med hulrum og god tilflyvningsadgang udefra. Når arterne spreder sig eller søger føde benytter de ledelinjer i landskabet. Det kan være levende hegn, skovbryn eller vandløb.

Odder – Foretrækker at leve i beskyttede og uforstyrrede vandløb, men kan findes i alle større vandløbssystemer i Jylland. Den forekommer dog også tæt på menneskelig bebyggelse, hvor den er nataktiv. Det der er karakteristisk for yngle- og rasteområdet er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet.

Ulv - Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af krondyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

Bæver – Er et nataktivt dyr, som altid lever i tilknytning til ferskvand. Bæverens bo er som regel en hytte på vandløbsbredden, men kan også være gravet ind i bredden. Arten blev genindført i Danmark i 1999 og er under udbredelse. Formålet er at skabe natur, der giver bedre levevilkår for mange truede plante- og dyrearter.

Aktuelle observationer og registreringer:

På godkendelsestidspunktet for denne miljøtilladelse foreligger ingen aktuelle registreringer af bilag IV-arter for den pågældende lokalitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som

husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøtilladelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåret kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord, grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i tilladelser efter [§ 16 b](#) i husdyrbrugloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand.

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg

Generelt skal husdyrgødning føres fra stalden til opbevaringsanlæg, som er etableret og drives i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsens krav. Husdyrgødningsbaseret kompost med et tørstofindhold på mindst 30 pct. må dog også oplagres i marken (markstakke) efter husdyrgødningsbekendtgørelsens regler.

Ansøger oplyser, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til at den lagrede gylle kan udbringes i perioder, hvor der er optimale vækstbetingelser for den voksende afgrøde. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse, og er tilmeldt de lovpligtige regelmæssige eftersyn, hvilket

betyder at tankene hvert 10. år bliver kontrolleret for om der skulle være tegn på begyndende utætheder.

Opbevaring af dybstrøelse sker efter lovgivning og overdækkes hvis der ikke sker tilførsel dagligt. Saftafløb/regnvand pumpes til gylletank. Udbringning af dybstrøelse sker efter regler.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg

Ensilage opbevares på ensilageplads eller i wrapballer. Kraftfoder opbevares i to udendørssiloer på 15 tons. Siloerne er 7 meter høje. Derudover opbevares der foder, mineraler m.m. i den østlige ende af ungdyrstalden (bygning 3).

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Gl. Borrisvej 12 er samlet i nedenstående tabel.

Sanitært spildevand
Definition og krav: Afløb fra toilet og køkken i driftsbygninger, skal afledes til et godkendt spildevandssystem. Der skal ansøges om særskilt godkendelse. Håndtering på husdyrbruget: Der er ikke toilet i eksisterende staldbygninger.
Regnvand
Definition og krav: Tagvand og vand fra befæstede arealer, som ledes direkte til dræn/faskine i stedet for spildevandssystem. I forhold til de befæstede arealer forudsætter dette, at der ikke er væsentlig risiko for spild af olie eller andre forurenende stoffer på de befæstede arealer. På landbrugsejendomme kan vandet fra tagflader og befæstede overflader afledes til nedsivning eller til vandløb. Alle ændringer af eksisterende afløb skal som udgangspunkt godkendes. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune. Håndtering på husdyrbruget: Eksisterende tagflader er opgjort til ca. 1.400 m ² . Tagflader på nye bygninger er opgjort til ca. 250 m ² . Der opsamles ikke regnvand fra hverken beton, asfalt eller flisebelagt areal.
Møddings- og ensilagesaft
Definition og krav: På møddingspladser, ensilagepladser og pladser til kalvehytter skal regnvand, som falder på pladserne og væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning. Håndtering på husdyrbruget: Væske fra plads med kalvehytter ledes til gyllebeholder. Saft fra møddingspladsen og det befæstede areal ved foderbordet ledes til gyllebeholder.
Restvand
Definition og krav: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage. Restvand kan udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt. Opsamlingsank til udsprinkling skal anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune.

Håndtering på husdyrbruget:

Mælkerumsvand og andet rengøringsvand fra staldanlæg ledes til gyllebeholder.

Fra den nye ensilageplads etableres et udsprinklingsanlæg, som skal dimensioneres og etableres i henhold til landbrugets byggeblad. Der udsprinkles øst for ensilagepladsen. Fortanken etableres i tilknytning til ensilagepladsen mod syd. Fortanken bliver på 20 – 30 m³.

Spildevand fra vaskeplads

Definition og krav:

Spildevand fra vask af landbrugsmaskiner skal opsamles i gyllebeholder eller anden godkendt beholder.

Alternativt kan vask af landbrugsmaskiner ske i marken.

Håndtering på husdyrbruget:

På husdyrbruget foretages vask af maskiner i marken eller på møddingsplads med afløb til gyllebeholder.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Ansøger oplyser:

Olie

På ejendommen anvendes der olie, i form af diesel- og fyringsolie og smøreolie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med fodring og strøning af dyrene og markarbejdet. Dieselolien

opbevares i foderladen (østlige ende af bygning 3) i en overjordisk tank på 1.200 liter. Tanken er placeret på fast bund uden afløb. Tanken er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene. Fyringsolie anvendes til opvarmning af stuehuset. Fyringsolietanken står i den sydlige ende af bygning 3, som er nærmest stuehuset. Fyringsolietanken er på 1.200 liter og er placeret på fast bund uden afløb. Smøreolie anvendes til traktorer og maskiner, og opbevares i 20 liters dunke i foderladen (bygning 3), de er ligeledes placeret på fast bund uden afløb. Olieaffald afleveres på den kommunale modtagestation eller afhentes af godkendt firma.

Kemikalier

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af rengøringsmidler til malkeanlægget. Rengøringsmidler opbevares i et rum ved siden af malkerobotten (se figur 5). Ved vask af stalde anvendes iblødsætning og højtryksrensere. Nødvendige rengøringsmidler/kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

Pesticider

Der er ingen opbevaring af pesticider, da ejendommen drives økologisk.

Medicin

Medicin opbevares i mellembygning (se figur 5). Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

Ringkøbing-Skjern Kommune kan oplyse, at generelt skal opbevaring ske, så der ikke er risiko for at forurene jord, vandmiljø og grundvand. Det betyder i praksis, at der ikke må være afløb fra opbevaringsrum, med mindre det fører til en opsamlingsbeholder. Det betyder også, at gulvet skal være med tæt bund. Spild skal suges op med f.eks. kattegrus eller savsmuld og afleveres til en genbrugsstation.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

På husdyrbrugets arealer er der markvandingsboringer. Ved boringer, jf. indvindingstilladelsen, skal der holdes en beskyttelseszone omkring borestedet på mindst 25 m for almene vandforsyningsboringer (vandværksboringer) og på mindst 5 m for ikke-almene vandforsyningsboringer (boringer der forsyner 3-9 husstande, private drikkevandsboringer og markvandingsboringer).

Det vil sige, at der skal holdes en sprøjte- og gødningsfri zone omkring vandboringerne på mindst 5 meter. Opblanding og opbevaring af bekæmpelsesmidler, herunder tom emballage, samt andre stoffer, der kan forurene grundvandet, er heller ikke tilladt inden for fredningsbæltet.

Håndtering og opbevaring af affald

Ansøger oplyser:

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Ringkøbing-Skjern Kommune.

De ti typer af affald er:

Der er ingen bagatelgrænse for sorteringen.

Affaldet fra bedriften sorteres i de 10 fraktioner og fyldes i affaldscontainere. Affaldscontainerne tømmes via den kommunale ordning.

Klinisk risikoaffald som kanyler, flasker og knive opsamles i lukkede beholdere, og afleveres til kommunal modtagestation. Spanden opbevares i mellembygning, sammen med medicinen. Der forefindes ikke medicinrester på ejendommen.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

Ansøger oplyser:

Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie. Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af NaturErhverv. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, eller hvis det der sker, ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller grus), vil både Alarmcentral

(tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Der er ingen pesticider på ejendommen.

Gyllebeholderen er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt.

Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112.

I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der enten ske en afstrømning mod vest eller mod øst, da terrænet omkring gyllebeholderen er lidt kuperet. Hvis det løber mod øst og det når søen, kan afløbet fra søen nemt blokeres ved at opfylde med jord. Hvis gyllen løber mod vest vil det samle sig i en lavning tæt ved gyllebeholderen.

Kommunens vurdering:

I forbindelse med denne miljøtilladelse, udarbejdes der en beredskabsplan, der beskriver, hvorledes der skal reageres i unormale driftssituationer og i tilfælde af uheld med eks. gylle. Der er stillet vilkår om, at beredskabsplanen til en hver tid skal være ajourført.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at udarbejdelse af en beredskabsplan tilskynder

ansøger i at gennemgå bedriften og foretage en risikovurdering af, om der skal ændres i drift eller indretning, således at risikoen for uheld minimeres samt at omfanget af skaden ved uheld reduceres.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
 - Boligformål
 - Blandet bolig og erhvervsformål
 - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret.

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits- afstand	Genekriterie overholdt
Gl. Borrisvej 11 	0	FMK	59,6	59,6	602,2	Ja
Tranekjærvej 1 	0	FMK	59,6	59,6	257,9	Ja
Gl. Borrisvej 9, Ørbæk 	0	FMK	105,9	105,9	515,5	Ja
Kirkeby By, Sdr. Omme 	0	FMK	188,3	188,3	6009,9	Ja

Konsekvenszone: 216 meter

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtemissioner fra produktioner

Ansøgt drift

Ansøgt drift								
Staldafsnit								
Bygning 2 Goldko- og ungdyrstald	Antal måneder		Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
	Produktionsld	udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)
	650225	0	806,0	3380,0*	0	806,0	3380,0*	260
Bygning 1 Kostald	Antal måneder		Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
	Produktionsld	udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)
	650226	0	1562,4	6552,0*	0	1562,4	6552,0*	504
Bygning 4. Kalveplads	Antal måneder		Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
	Produktionsld	udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)
	650334	0	310,0	1300,0*	0	310,0	1300,0*	100
Bygning 3 Ungdyrstald	Antal måneder		Lugt	Lugt	Effekt af	Faktisk lugt	Faktisk lugt	Produktionsareal
	Produktionsld	udegående	(LE/s)	(OU/s)	teknologi (%)	(LE/s)	(OU/s)	(m ²)
	651956	0	868,0	3640,0*	0	868,0	3640,0*	280
Sum			3546,4	14872*		3546,4	14872*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Gyllebeholdere nærmere end 300 meter fra beboelse

Det er et lovkrav, at gyllebeholdere der indeholder husdyrgødning af svin eller kødædende pelsdyr og ligger mindre end 300 m fra nabobebyggelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast overdækning. Medmindre de er lovligt etableret før den 1. januar 2007 eller godkendt før 1. januar 2007.

Der ligger beboelse indenfor 300 meter fra husdyrbrugets gyllebeholdere. Beholderne er opført inden 1. januar 2007, og er derfor ikke omfattet af kravet om fast overdækning.

Støj

Ansøger oplyser:

De væsentligste støjklender på et kvægbrug er malke- og køleanlæg, staldventilation, gyllepumper, foderleverancer, støj fra transporter, m.v.

Vakuumpumpe og kompressor, som kører hele døgnet, er placeret inden døre i teknikrummet, hvilket minimerer støjpåvirkningen udenfor staldanlægget.

Foderkværn er placeret indendøre i foderladen. Foder læsses udendørs med traktor eller minilæsser, der kører i dagtimerne.

Al ventilation er naturlig ventilation, hvorfor der ikke er støj fra mekaniske ventilatorer.

Pumpning af gylle fra fortank til gyllebeholder sker en til to gange pr. måned, vha. elpumpe. Såfremt det ikke afhentes af biogasanlæg. Oprøring af gyllebeholderne sker forud for udkørsel af gylle på markerne primært om foråret.

Indblæsning eller aflæsning af foder. Leverancer af foder foregår af kort varighed.

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern påbedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder. De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Kommunens vurdering:

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at støj fra husdyrbruget i fremtiden ikke forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger i forbindelse med udarbejdelsen af denne miljøtilladelse.

Der er i miljøtilladelsen fastsat vilkår om maksimale grænser for støj samt at såfremt der skulle opstå gener fra støj for de omkringboende, og tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal der foretages målinger.

Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støjgener.

Lys

Ansøger oplyser:

Der er ingen større udendørsbelysning. Der vil blive sat udendørslys op over foderborderne. Derudover vil der være lys staldene efter behov, når der arbejdes. Der vil være lys ved malkerobotten hele døgnet og orienteringslys til dyrene om natten.

Kommunens vurdering:

Det vurderes, at lys fra ejendommen ikke vil give anledning til væsentlige gener for de omkringboende.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

Fluer bekæmpes ved hyppig udmugning i dybstrøelsesstalden og kalvehytter samt med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges.

Rottebekæmpelse sker via aftale med et privat firma, som pt. er Kiltin. Alternativt kontaktes den kommunale ordning.

Kommunens vurdering:

Der er stillet vilkår om, at der skal foretages en effektiv fluebekæmpelse, og at foder skal opbevares, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter m.v. På forlangende skal bekæmpelse af rotter, eller lign. foretages af et autoriseret rottebekæmpelsesfirma.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at forebygge og løse et eventuelt opstået problem med skadedyr.

Støv

Ansøger oplyser:

I forbindelse med håndtering af foder og halm og i særlige tilfælde fra trafik til og fra husdyrbruget, kan der opstå støvgener. Alt foder opbevares i udendørs i lukkede siloer eller indendørs i foderlade. Transport af foder mellem fodersiloerne og stalden foregår i et lukket system, derved er støvgener fra håndtering af foder meget begrænset. Strøning med halm foregår indendørs.

Ejendommen er beliggende ud af en grusvej, hvor der ikke ligger andre ejendomme/beboelser. Markvej der først går mod nord og så mod vest, og som har udkørsel til anden grusvej overfor Tranekjærvej 1, anvendes ikke særlig ofte. Der kan forekomme støvgener herfra ved Tranekjærvej 1, dette forsøges der at tage hensyn til, ved at det hovedsagligt er egen grusvej der anvendes og at der køres hensynsfuldt.

Kommunens vurdering:

Det forventes ikke, at husdyrbruget vil give anledning til støvgener for de omkringboende. Der er fastsat vilkår til, at sikre de omkringboende mod støvgener fra husdyrbruget. Herudover henvises der til, at det er god landmandspraksis, at transport til og fra husdyrbruget foregår ved hensynsfuld kørsel, for at begrænse bl.a. støvgener.

Transport

Kommunen skal i forbindelse med sagsbehandlingen af en miljøtilladelse vurdere, om til- og frakørsel til bedriften vil kunne ske uden væsentlige miljømæssige gener for de omboende. Generne fra trafik forekommer i forbindelse med til- og frakørsel til bedriften med dyr, foder og husdyrgødning.

Generelt kan der i en miljøtilladelse stilles vilkår til om, at anvende bestemte interne veje samt hvilke veje der skal benyttes ved til- og frakørsel. Der kan desuden stilles krav om, at til- eller frakørsel af foder, gødning m.v. kun må ske på bestemte tidspunkter. Derimod er der ikke i husdyrbrugloven hjemmel til at fastsætte vilkår for transporten på offentlig vej, samt spørgsmål vedr. belastning af det

lokale vejnet. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet. (NMK-132-00789 og NMK-132-00839).

Ansøger oplyser:

Til ejendommen er der to indkørsler. Det er primært den sydligste indkørsel, der anvendes i forbindelse med driften. Den nordligste indkørslen anvendes sjældent, mest i forbindelse med markarbejde ved de omkringliggende marker. De fleste tunge transporter til og fra ejendommen vil ske ved den sydligste udkørsel, derved mindskes generne for den overfor beliggende nabo (Tranekjærvej 1).

Figur 7. Til- og frakørselsforhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof, mælk, og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder.

En transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen.

Type	Antal/år	Kommentarer
Indkøbt foder	12	
Afhentning af mælk	183/365	Hver/hver anden dags afhentning. Vides endnu ikke.
Brændstof	12	
Husdyrgødning:		
- Lastbil (dybstrøelse):	29	30 tons kapacitet
- Lastbil (gylle)	62	38 tons kapacitet
- Traktor (gylle)	34	25 tons kapacitet
Husdyr til/fra ejendommen	12 11	½-1 pr mdr. slagtekalve. Hver 5.-6. uge slagtekøer.
Grovfoder	360	15 ha (6 læs x 4 gange/år) på offentlig vej. Resten direkte fra markerne omkring
Døde dyr	12	Max. ½-1 mdr.
Affald	26	Hver anden uge. 800 liter
Øvrige	24	1-2 mdr. til fragt.
Samlet antal transporter	959	

Tabel 6. Antal transporter til og fra ejendommen.

De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Mælketransporterne foregår hver eller anden dag. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af mælk/ levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til mejeriets/slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Kommunens vurdering:

Ansøgte projekt vil betyde en forøget transport til og fra husdyrbruget. Forøgelsen af transporter er efter Ringkøbing-Skjern Kommunes opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende med hensyn til støj, støv eller lugt.

Døde dyr

Ansøger oplyser, at alle døde dyr bliver opbevaret under kadaverkappe, på befæstet areal, hævet fra jorden og placeret så direkte sollys undgås. DAKA kommer og henter døde dyrene førstkommande hverdag efter ansøger har bedt om afhentning.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16b miljøtilladelser skal ske relation til ammoniakpåvirkningen i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Bygning 2 Goldko- og ungdyrstald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Bygning 1 Kostald	Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
Bygning 4. Kalveplads	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
Bygning 3 Ungdyrstald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

^a BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT						
Produktion	BAT krav Areal (m ²) (kg NH ₃ -N / (m ² · år))		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)
(#650225) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	260	0,84	1	218		
(#650226) Flexgruppe: Alle kvæg; Fast drænet gulv med skraber og ajleaffløb	504	0,89	1	449		
(#650334) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	100	0,84	1	84		
(#651956) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	280	0,84	1	235		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 986 kg NH₃-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 154 kg NH₃-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er 1.140 kg NH₃-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 1.140 kg NH₃-N/år.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	986	154	1140
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	986	154	1140
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Staldindretning

Den tidligere kostald, bygning 1, renoveres. Fremadrettet bliver det en sengestald med fast drænet gulv med skraber og ajlefløb I den vestlige ene af stalden opsættes en malkerobot og mod nord bliver der et udendørs foderbord.

Det tidligere maskinhus nedrives delvist og ændres efterfølgende til goldko- og kviestald. Stalden indrettes som dybstrøelsesstald og som halvtagsbygning med åbning mod syd.

Eksisterende lade ændres til stald og foderopbevaring. Stalden indrettes med dybstrøelsesbokse.

Der etableres en ny beton plads, som både vil være møddingsplads og kalveplads. Der opsættes kalvehytter på pladsen.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og som er BAT for husdyrbruget.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførsels år	Kapacitet (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Teknologi
Gylletank 1	1987	750	250	Flydelag
Gyllekanaler		80		
I alt		830		

Tabel 2. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Den flydende husdyrgødning fra stalden pumpes via fortanken/gyllekanal til gyllebeholder, eller afhentes til biogasanlæg en til to gange pr. mdr. I fortanken er der en elpumpe, der pumper gyllen via jordledning til gyllebeholder. Gyllebeholderen tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

Med denne godkendelse følger der en fleksibilitet i antallet og sammensætningen af dyreholdet. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at lave en kapacitetsberegning. Der vil dog til en hver tid, være en opbevaringskapacitet til minimum 9 måneder for den flydende husdyrgødning, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 11 stk. 2. Det forventes at der i fremtiden laves aftaler om afsætning af gyllen til anden aftager enten direkte fra ejendommen eller via biogasanlæg. Disse aftaler laves først når behovet for afsætning opstår.

Dybstrøelse fra småkalve, hvor der udmuges ofte kommer på møddingsplads. Dybstrøelse der er komposteret, kommer i markstak eller leveres løbende til biogasanlæg.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst, at placeringen af den nye plansilo og den nye møddings- og kalveplads har været overvejet, men at den valgte placering, anses som værende mest hensigtsmæssig, i forhold til logistik og det omgivende miljø. Alternativet til denne miljøtilladelse er at beholde den nuværende produktion.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte placering, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

Udvidelsen af husdyrbruget samt renovering af bygning 1 til kostald, bygning 2 til goldko- og kviestald, bygning 3 til stald og foderopbevaring, etablering af ny kalve- og møddingsplads samt ny plansilo kan tillades, idet udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Bilag 1: Bygningsoversigt

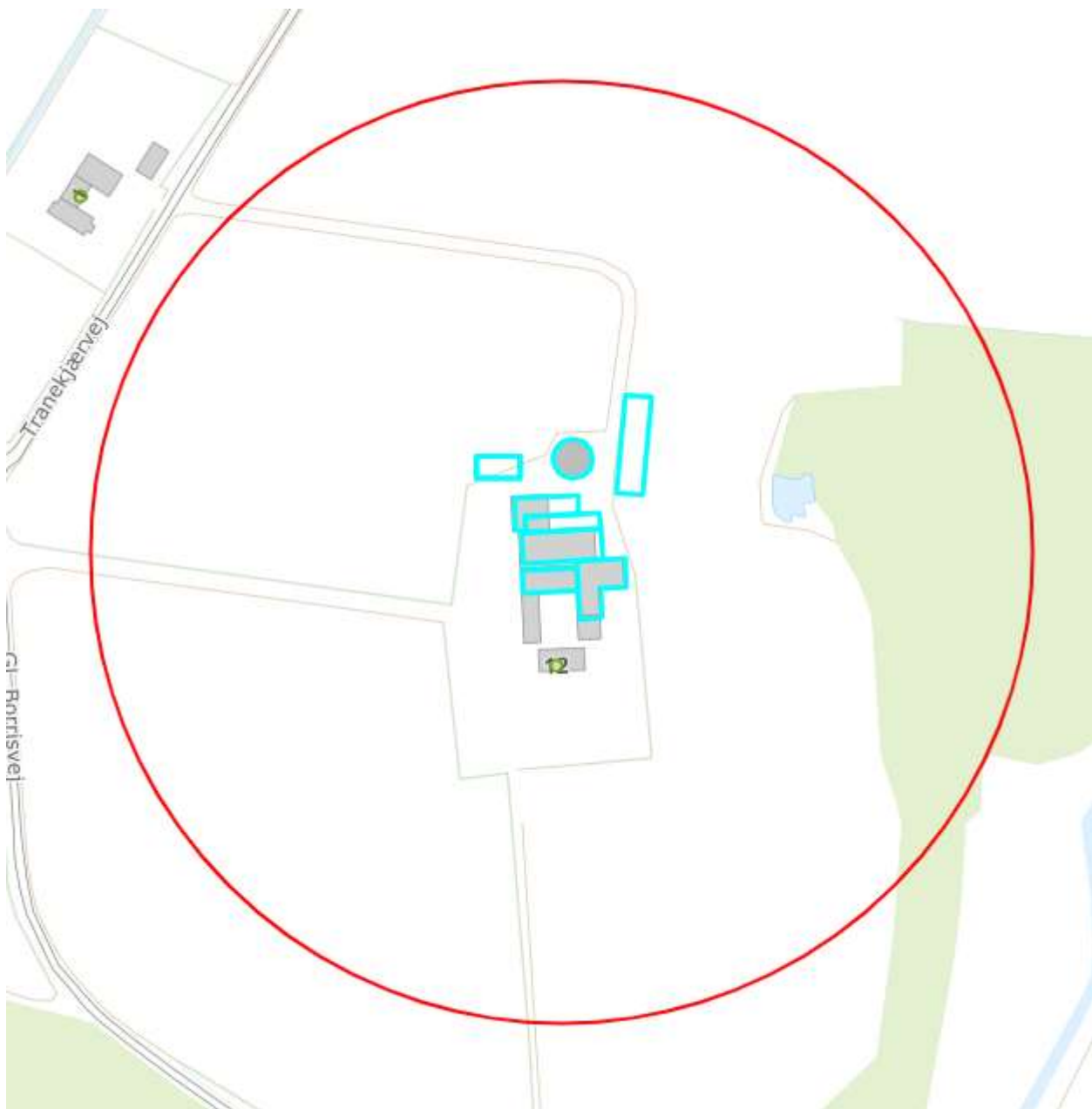

Bilag 2: Oversigtskort

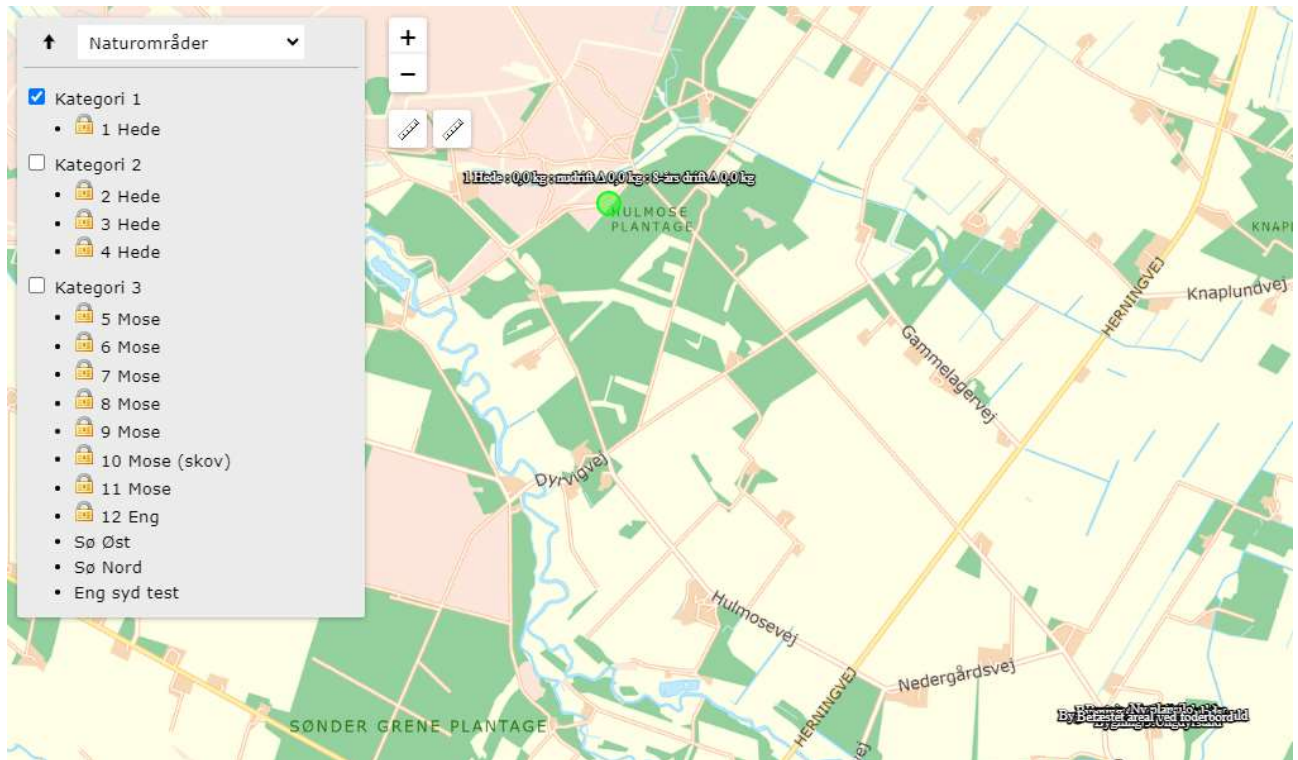
Bilag 3: Adresser inden for konsekvensradius

Der er foretaget nabohøring inden for konsekvensradius på 216 meter fra lugtcentrum af anlægget. På nedenstående kort er konsekvensradius indtegnet.

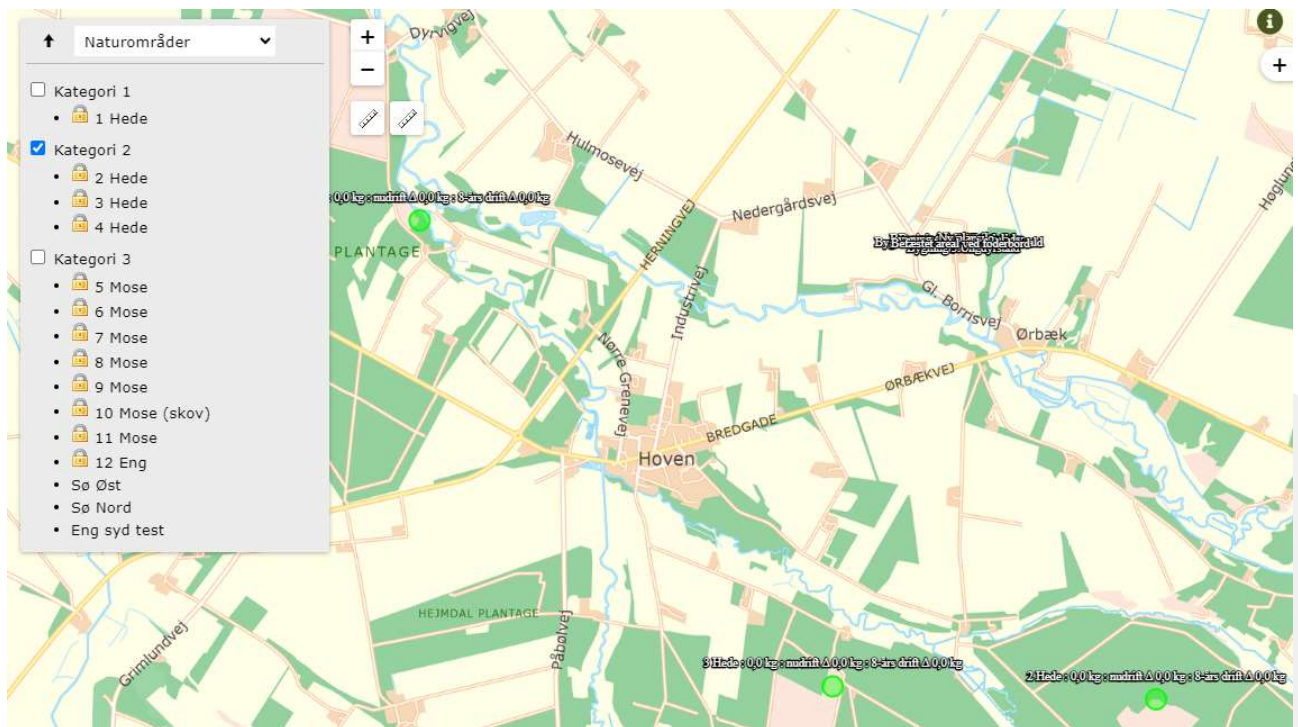

Bilag 4: Natur

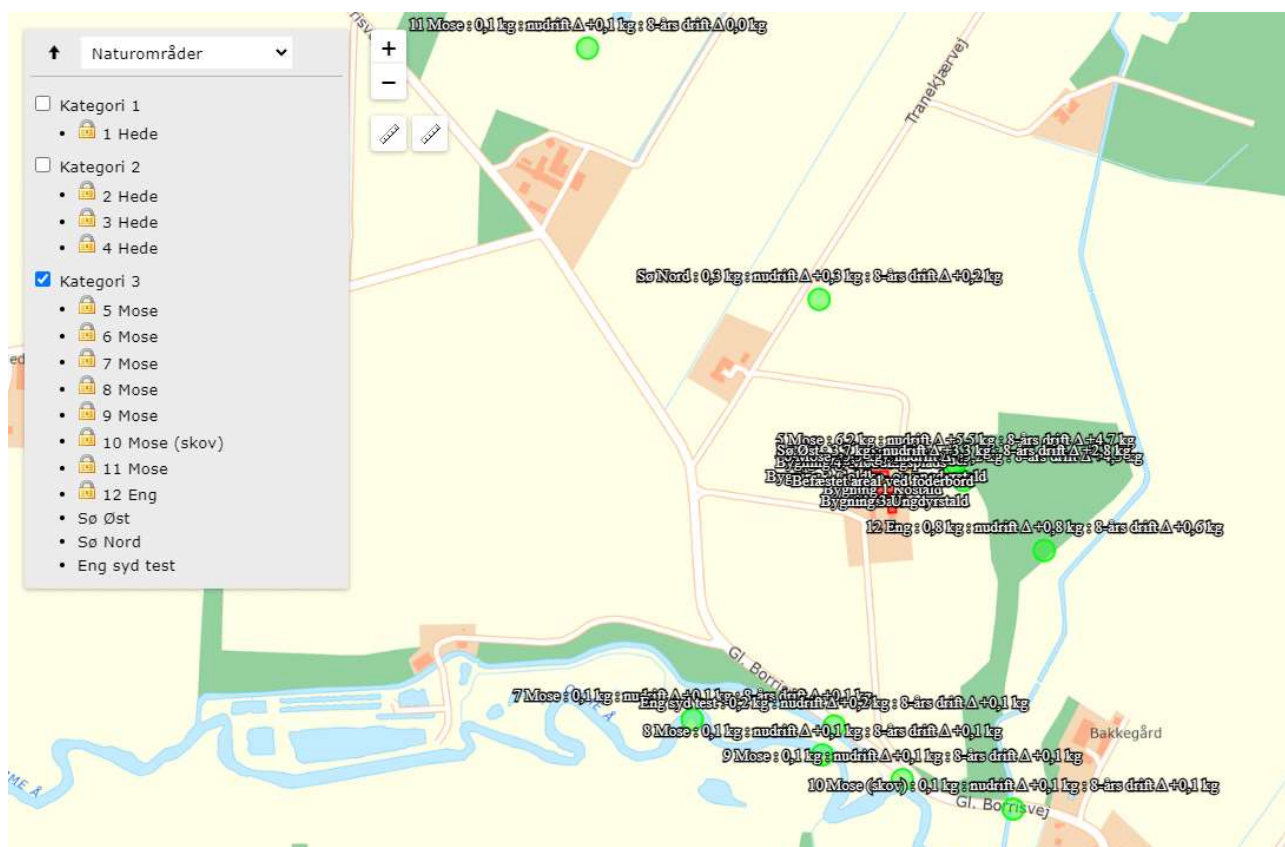
Kategori 1 natur markeret med grøn prik.

Kategori 2 natur markeret med grøn prik.

Kategori 3 natur, § 3 natur og potentiel ammoniak følsom skov markeret med grøn prik.

Bilag 5: Besigtigelse af mose – beregningspunkter 5 og 6

53 Besigtigelser (Alle naturtyper, 2010-)

Ansvarlig Institution: Ringkøbing-Skjern Kommune

Aktivitet ID: 908520

Parent Aktivitet ID:

Status: KS3 Godkendt

Reference:

Startdato: 08-06-2021

Senest indleveret: 27-08-2021

Indsamlingsformål: Kommunal besigtigelse

Sted: Mose Gl. Borrisvej

Program: Besigtigelser

Tidsserier/hovedområder(r):

Bemærkning:

Naturtype

Hovednaturtype:

Mose og Kær (Arealandel: 100 pct.)

Bemærkning:

Tidligere sø som er tilgroet med træer og er i dag mose. Meget tilgroet.

§ 3-undertype

§ 3-undertype:

Ikke angivet

Tilstandsvurderes efter:

Ikke angivet

Habitatnaturtyper på arealet

Habitatnaturtyper på arealet:

Ikke angivet

Info

Arealet omfattet af NBL §3:

Ikke udfyldt

Arealet omfattet af HGL §7:

Ikke udfyldt

Vegetationsstruktur

Afgræsning og drift

Naturtypekarakteristiske strukturer (Mose)

Hydrologi

Drift/pleje

Nuværende plejeindsats:

Ikke angivet

Trusler:

Ikke angivet

Beskrivelse af behov for yderligere indsats: Ikke angivet

Arealtype

Arter på hele arealet (som ikke er fundet i dokumentationsfelt)

Art	Arealtype (A- eller B-areal)	Dækning
Dansk navn / Videnskabeligt navn		
Liden andemad Lemna minor	Ikke angivet	Ikke angivet
Dynd-padderok Equisetum fluviatile	Ikke angivet	Ikke angivet
Smalbladet mangeløv Dryopteris carthusiana	Ikke angivet	Ikke angivet
Rød-el Alnus glutinosa	Ikke angivet	Ikke angivet
Pileslægten Salix	Ikke angivet	Ikke angivet
Hyldebladet baldrian Valeriana sambucifolia	Ikke angivet	Ikke angivet

Resumé over naturindhold

Stjernearter (arter med artsscorer = 4 eller 5):

- Smalbladet mangeløv || Dryopteris carthusiana
- Dynd-padderok || Equisetum fluviatile
- Hyldebladet baldrian || Valeriana sambucifolia

2-stjernearter (artsscore = 6 eller 7):

Ingen arter registreret

N-følsomme arter:

Ingen arter registreret

Problemarter:

Ingen arter registreret

Invasive arter:

Ingen arter registreret

Habitatdirektivets bilagsarter:

Ingen arter registreret

Rødlistede arter:

Ingen arter registreret

Fredede arter:

Ingen arter registreret

Antal arter:

Planter: 6 fund

Naturtilstand

Strukturindeks: 0